

NARODNI GOSPODAR

GLASILO ZADRUŽNE ZVEZE V LJUBLJANI.

Člani „Zadružne zveze“ dobivajo list brezplačno. — Cena listu za nečlane po štiri krone na leto, za pol leta dve kroni, za četrt leta eno krono; za člane zvezinih zadrug po tri krone na leto. — Posamezne številke 20 vin.

:: Telefon štev. 216. ::

C. kr. poštne hran. št. 64 846
Kr. ogrsko „ „ „ 15.649

Izhaja 10. in 25. vsakega meseca. — Sklep urejevanja 5. in 20. vsakega meseca. — Rokopisi se ne vračajo. — Cena inseratom po 30 vinarjev od enostopne petit-vrste, za večkratno inseracijo po dogovoru.

Vsebina: Kakšni naj bodo voditelji naših zadrug. Poslovni uspehi avstrijskih kreditnih zadrug. Kranjska kmetijska šola na Grmu. Istarsko tlo. Zadružni pregled. Gospodarske drobtine. Občni zbori. Bilancee.

Kakšni naj bodo voditelji naših zadrug?

Uspevanje in procvit zadrug je zelo odvisen od oseb, katerim je poverjeno njih vodstvo. Seveda ni vsejedno, kakšna pravila ima zadruga in kaj predpisuje poslovni red udom načelstva; toda prva stvar je in bo vedno, da morajo biti možje, ki vodijo zadružne posle, na svojem mestu. Najboljša pravila in najvažnejši poslovni red ne koristi nič, ako se ne izpolnjuje. Nasprotno se more zadruga s pomanjkljivimi pravili lepo razviti, če ima pravo vodstvo. Iz lepega uspevanja zadruga moremo sklepati na dobro vodstvo in nasprotno.

V vodstvu zadrug je treba najuglednejših, najuplivnejših, najznačajnejših in najvestnejših mož občine. Predvsem morajo imeti voditelji zadrug živ čut za spolnjevanje dolžnosti in biti prepričani, da zahteva njihova čast natančno spolnjevanje dolžnosti, ki so jih prostovoljno prevzeli. Seveda je večkrat take težko dobiti. Nekateri se izgovarjajo, da radi obilega dela ne morejo prevzeti odborniške časti. Takih ljudi ni treba nadlegovati. V nekaterih občinah so možje v resnici preobloženi s častnimi posli. Kdor bi hotel vsa različna častna opravila vestno izvrševati, ne ostalo bi mu po-

trebnega časa, da bi mogel opravljati svoje delo, kar bi bilo na škodo njemu in družini. Drugi zopet izprva odklanjajo častna mesta, toda ker jih silijo, se vendar udajo ter prevzamejo ponujano mesto s pridržkom, da bodo delali, kolikor jim bo dopuščal čas. Tudi taki ljudje niso za odborniška mesta, ker uspešno delovanje zadruga samo ovirajo. Vsa navodila revizorjev, da naj se in kako naj se odpravijo nedostatki, ostanejo brezuspešna, kajti taki ljudje groze takoj z odstopom, ako jih kdo opominja. Zopet drugi se navidez branijo sprejeti častna mesta, toda v resnici so popolnoma zadovoljni z izvolitvijo; to delajo samo radi tega, da se ne bi mislilo, koliko jim je ležeče na tem, da so izvoljeni. Dobe se pa zopet taki, ki se izvolitvi popolnoma nič ne protivijo. V svojem častihlepju si žele takega zapnega mesta, toda ko pride do resnega dela jim odpovedo moči. V načelstvih naših zadrug ne potrebujemo mož, katerih delo bi obstajalo samo v podpisovanju in v tem, da ob priliki občnega zbora sede pri načelstveni mizi. Mi potrebujemo mož, ki že vnaprej vedo, kaj jih čaka, mož, ki prevzamejo svoje dolžnosti, da koristijo celoti in ki v ta namen zastavijo svoje znanje, svoje skušnje in svoj

ugled. Poleg tega morajo imeti še trdno voljo, dolžnosti, ki so jih prostovoljno sprejeli, vestno in točno izpolnjevati. Hvala Bogu, da imamo mnogo takih požrtvovalnih mož, ki delujejo z vnemo in veseljem v prosep naših zadrug. Vsaka zadruga, ki ima na čelu take moči, se sme srečno imenovati.

Poleg tega se morajo odborniki in člani nadzorstev zavedati velike odgovornosti, ki jo imajo kot voditelji zadrug. To stvar je treba prav posebno poudarjati, kajti oni so odgovorni za vse, kar v zadrugi naredi. Oni so predvsem samim sebi odgovorni; ne jamčijo samo toliko, kolikor vsak drugi član zadruge, nego njihovo jamstvo sega daleč preko te meje. Zakon izrecno predpisuje, da morajo delati s pazljivostjo skrbnega trgovca in jih smatra osebno in solidarno odgovorne za vso škodo, ki bi mogla nastati, če bi se ta dolžba ne izpolnjevala. V interesu načelstva je torej, da posluje vestno in previdno. Dogodki, ki so se pripetili zadnja leta pri nekaterih zadrugah, naj bi služili za zgled, kam pripelje zadrugo napačno ravnanje načelstva. Toda ne samo ozir na lastno škodo mora odvrčati načelstvo od slabega poslovanja, temveč mora pri tem voditi odbornike nekaj višjega. Denar zadrušnikov je več ali manj izročen v roke načelstva zadruge. Da je to mogoče, morajo odborniki uživati zaupanje pri zadrušnikih. Vsekakor je torej potrebno, da se načelstvo izkaže vredno tega zaupanja, kar stori z vestnim in natančnim izvrševanjem svojih dolžnosti. Seveda se lahko še pri tako vestnem poslovanju pripeti zguba, za katero pa načelstvo ni odgovorno, ako je izpolnilo svojo dolžnost, to je, ako je vestno poslovalo. Slednjič se mora načelstvo in nadzorstvo zavedati še svoje odgovornosti nasproti celokupnemu zadrušništvu. Sicer direktne posledice propada kake zadruge ne segajo po navadi daleč naokrog, nego ostanejo lokalizirane, toda indirektno taka nesreča škoduje celemu zadrušništvu. Ako pride kaka zadruga v konkurz ali če se izvrši pri njej kako poneverjenje, se hitro raznese po

časopisju cela stvar in neprijatelji zadrušne organizacije takoj zgrabijo priliko, da udarijo po zadrušništvu.

Pri delu, ki nalaga zadrušnim funkcionarjem toliko odgovornosti, je torej važno, da so odborniki natančno poučeni o svojih dolžnostih. V to svrhu je potrebno, da dobro poznajo zadrušna pravila in poslovni red ter da pridno prebirajo časopis, ki ga izdaja zveza kot svoje glasilo. Par izvodov tu ne zadostuje. Vsaka zadruga bi jih morala naročiti toliko izvodov, da bi imel vsak član načelstva in nadzorstva ter tajnik po jednega. Prevelika štedljivost v tem oziru ni umestna. Par kron, ki so izdane v ta namen, more povzročiti, da se na drugi strani več prihrani. Ako nastanejo v zadrugi zgube ali druge nerednosti in se pokličejo člani načelstva na odgovor, zakaj niso te ali one dolžnosti izpolnjevali, se navadno izgovarjajo, da niso vedeli, kaj morajo storiti.

Dalje morajo biti voditelji zadrug previdni. Človek ni nikdar dosti previden. To načelo velja posebno v zadrušništvu. Večkrat se zadruge, osobito kreditne, spuščajo v nevarne posle, ne da bi poslušale svarilni glas zveze. Posebno, ko je zadruga malo starejša, se njenih voditeljev kaj rada polasti neka brezkrbnost, češ naša zadruga je stara in trdna, doživela je že marsikako skušnjo, zdaj se nam pa nič hudega več ne more pripetiti. Tako mnenje ni pravo in kdor tako ravna ne dela previdno. Vsaka neprevidnost se pa maščuje. To se pokaže povsodi v življenju in se pokaže tudi pri zadrugah.

Našteli smo že nekaj lastnosti, ki bi morale dičiti vsakega zadrušnega voditelja. Zdaj pride na vrsto še ena jako važna lastnost in ta je molčečnost. Kdor ne zna molčati, ne spada v načelstvo ali nadzorstvo kake zadruge. Od zadrušnih funkcionarjev se namreč zahteva strogo molčati o vseh uradnih zadevah. S tem, da se v javnosti govori o uradnih zadevah, se lahko zadrugi zelo veliko škoduje.

Načelstvo in nadzorstvo mora delovati samo v prosepah zadruga in ne sme iskati nikakih zasebnih koristi. Tudi bi ravnal zelo nespametno oni, ki bi prevzel odborniško mesto samo radi tega, da bi pri članih zadruga žel pohvalo. Kdor to pričakuje, se zelo moti. Ako zadruga lepo deluje, zdi se udom zadruga samo ob sebi umevno, da je tako; nasprotno pa, ako se pri zadrugi pokaže zguba, takoj se dolži načelstvo, da je ono temu krivo. Najlepšo nagrado za svoje delovanje dobi vsakdo v lastni zavesti. Jako grdo in za zadruga skrajno nevarno je, če bi se člani pahal za odborniški mesti z namero, da bi potem zadruga izrabljali v svoje namene. Zelo slab utis napravi na človeka, ako izve, da imajo udje načelstva in nadzorstva velike kredite pri zadrugi. Še bolj nepravilno je, da si udje načelstva drug drugemu medsebojno jamčijo. Kjer se gode take nerednosti, tam se ne zavedajo nalog, ki jih ima zadruga. Taka zadruga mora prej ali slej propasti. Zgledov za to imamo.

Da se zadruga ugodno razvija, je potrebno, da delujejo vsi njeni organi v soglasju in da vsakdo natančno vrši svoje dolžnosti. Načelstvo naj vodi poslovanje po določilih zakona, pravil in poslovnega reda. Posebno mora paziti na blagajno, imeti mora vedno pregled o prejemkih in izdatkih. Potrdil ne sme podpisovati, ne da bi se prepričalo, da je to, kar potrdi, vpisano v knjige. Primerjati mora, ali so se dala pravilna potrdila za prejeti denar in ali soglašajo z vpisi v knjigah. Načelstvo naj se tudi večkrat prepriča, ali terjatev in dolgovi zadruga, kakor se nahajajo v glavnih knjigah, odgovarjajo resnici. Vodstvo poslov mora obdržati načelstvo samo; nikakor ni dopustno, da bi vse delo prepustilo tajniku in samo edino podpisovalo. Toda žalibog pri marsikateri zadrugi je tajnik edini in pravi voditelj. Marsikateremu tajniku se izpočetka zdi težko, da mora sam vse posle opravljati, slednjič se pa sprijazni s tem in nazadnje mu že

ni več po volji, da bi se načelstvo kaj vti-kalo v poslovanje.

Včasih pa gredo pojedini člani načelstva v svoji marljivosti celo predaleč in hočejo vse na lastno pest urediti. V zadrugi se ne sme poznati nikak „jaz“, marveč le besedica „mi“. Sklepati sme načelstvo skupno, ne pa posameznik. Tudi nadzorstvo ne sme izvrševati poslovnih stvari. Njegova naloga je nadzorovati zadruga v vsem njenem poslovanju. Kjer nadzorstvo vrši svoje dolžnosti, tam se bode tudi načelstvo prizadevalo izpolnjevati svoje. Če je pa nadzorstvo slabo, takorekoč samo na papirju, se prav lahko zgodi, da načelstvo, v svesti si, da ni nad njim nikake kontrole, zaide na napačna pota. Nadzorstvo naj ima tudi posebne seje, ločeno od načelstvenih. Pri vsaki, tudi majhni zadrugi naj bi bile na leto vsaj štiri seje nadzorstva.

Blagajnik mora biti in ostati vedno pošten. V blagajni mora imeti red in točno izpolnjevati svojo službo. Zasebnega denarja ne sme zamešati z združnim. Biti mora postrežljiv in molčeč. Paziti mora, da se redno plačujejo obresti. V tem oziru mu mora načelstvo iti na roko in skupno z njim postopati, ne pa zanikrnim dolžnikom dajati potuho. Sploh je dolžnost blagajnika, da se vsestransko trudi za napredek zadruga, posebno da privabi kolikor mogoče mnogo vlagateljev. Seveda na drugi strani mora tudi načelstvo gledati, da je blagajnik njegovemu delu primerno plačan. V tem slučaju bo gotovo raje in bolj vestno izpolnjeval svoje dolžnosti kakor pa v slabih gmotnih razmerah.

Še par besedi o občnem zboru. V občnem zboru se takorekoč zreali življenje zadruga. Slab obisk občnega zbora je znamenje mrtvila, ki vlada v zadrugi. Večkrat se združniki izgovarjajo: „Kaj pa hočem hoditi na občni zbor? V zadrugi je tako vse v redu!“ Ko pa pride do kake zgube, pridrve vsi skupaj in očitaj ter sumničeni nasproti načelstvu ni konca ne kraja. Občni zbor mora

biti pravilno sklican. Skliče se tako kakor ukazujejo pravila. Dalje je treba na občnem zboru večšega predsednika, ki mora za to skrbeti, da se ohrani na občnem zboru mir in da razjarjeni duhovi v slučaju kake burne debate ne zadevajo preveč drug ob drugega. Skrb predsednika bodi tudi, da naredi občni zbor kolikor mogoče zanimiv. Dobro je, da se z občnim zborom združi kako predavanje. Nikakor pa ni prav, če se občni zbor smatra kot nekako potrebno zlo, ki mora biti, ker tako zakon zahteva. Občni zbor je za zadružno življenje nekaj potrebnega. Od občenega zbora bi morali iti ljudje z novimi idejami in navdušeni za zadružno stvar.

Ob sklepu povdarjamo, da je vestno izpolnjevanje dolžnosti vseh zadružnih organov prvi predpogoj za uspevanje zadruga. Brez tega ne gre nikjer v življenju in tudi ne more iti pri zadrugah. Res, da je z delovanjem v zadrugah združena marsikaka skrb in marsikak trud. Toda pretežko to delo ni in zavest odgovornosti ne sme moriti nikogar, če je le izpolnil svojo dolžnost. To nam spričuje na tisoče lepo uspevajočih zadrug. Brez zadružništva dandanes ne moremo več shajati, zato pa moramo potem tudi skrbeti, da bodo zadruge res to, kar bi morale biti — ljudski zaklad.

Poslovni uspehi avstrijskih kreditnih zadrug v l. 1909.

V statistiki, ki jo izdaja c. kr. osrednja statistična komisija na Dunaju, dobimo med drugim tudi nekaj podatkov o poslovnih uspehih avstrijskih pridobitnih in gospodarskih zadrug za l. 1909. Pripomniti je, da se ti podatki nanašajo samo na kreditne in stavbinske zadruge, dočim manjkajo podatki o konsumnih društvih in drugih vrstah zadrug.

Kreditnih zadrug koncem l. 1911 je bilo v Avstriji 10.092 (proti 9308 l. 1908). Izmed njih je šulcejev z omejeno zavezo 2348

(2125),*) z neomejeno zavezo pa 585 (556), skupaj torej 2933, ostalih 7159 (6627) pripade raifajznovkam.

Članov so šulcejevke imele 1,539.509 in sicer one z omejeno zavezo 1,171.102, z neomejeno zavezo pa 368.407. Pri raifajznovkah je bilo članov 862.332 (784.389).

Posojil so šulcejevke dovolile:

1.901,305.000 K (1.757,482.000),

raifajzenske posojilnice pa:

181,278.000 K (156,796.000).

Bilanca za leto 1909 izkazuje naslednje postavke:

Pasiva:			
šulcejevke raifajznovke skupaj v tisočih kron			
Deleži	176.180	10.334	186.514
Rezervni zakladi	95.399	13.743	109.142
Hranine vloge in vloge v tek. rač.	1,606.393	692.974	2,299.367
Izposojila	289.590	61.336	350.926
Nerazdeljen čisti dobiček	15.444	2.521	17.965
Ostala pasiva . .	24.550	3.087	27.637
Vsota . .	2,207.556	783.995	2,991.551.

Aktiva:			
šulcejevke raifajznovke skupaj v tisočih kron			
Posojila:			
v menicah, tek. računu in zadolžnicah	1,133.026	500.905	1,633.931
proti zastavi . .	22.629	157	22.786
v hipotekah . .	622.119	15.569	637.688
Vsota posojil . .	1,777.774	516.631	2,294.405
Naložbe	160.834	220.669	381.503
Vrednost. papirji	138.899	12.322	151.221
Realitete	73.541	3.373	76.914
Blagaj. gotovina	26.681	14.888	41.569
Ostala aktiva . .	29.827	16.112	45.939
Vsota . .	2,107.556	783.995	2,991.551.

Kranjska kmetijska šola na Grmu.

Ravnateljstvo kranjske kmetijske šole na Grmu pri Novem mestu je pred kratkem izdalo letno poročilo za šolsko leto 1910/11.

*) Številke v oklepaju se nanašajo na prejšnje l. 1908.

Ker je ta šola važna za naše kmetovalce, mislimo, da bo prav, ako iz letnega poročila omenimo nekatere glavne stvari.

Uredba šole. Kranjska kmetijska šola na Grnu ima namen, da se mladeniči, ki so dovršili šolo, v najkrajši dobi in z najmanjšimi stroški primerno izobrazijo za kmečki poklic in da se s prirejanjem praktičnih tečajev vpliva na povzdigo kmetijstva v deželi. V ta namen ima šola na razpolago obsežno gospodarstvo, ki se peča z vsemi panogami kranjskega kmetijstva.

Šola obstoji iz dveh oddelkov, namreč iz zimske šole in letne šole.

Zimska šola. Zimska šola ima namen, podati v najkrajšem času tisto strokovno izobrazbo, ki je dandanes kmetovalcem neobhodno potrebna.

S to šolo naj se učenci usposobijo za uspešno kmetovanje po živinorejskih in poljedelskih krajih kranjske dežele.

Pouk v zimski šoli obsega dva zimska tečaja po pet mesecev, skupaj deset mesecev, ki se pričeneta vsako leto z mesecem novembrom in trajata do konca marca.

Letna šola. Letna šola ima namen, poučevati učence pred vsem v vinogradništvu, kletarstvu, sadjarstvu in uporabi sadja in traja zaradi potrebnega praktičnega poduka celo leto.

S to šolo naj se učenci usposobijo za gospodarstvo po vinorodnih krajih kranjske dežele. Zimski tečaj v tej šoli traja od novembra do konca marca, skupaj pet mesecev, poletni tečaj od aprila do konca oktobra z enomesečnimi počitnicami meseca julija, skupaj torej šest mesecev, tako da traja cel letni tečaj 11 mesecev.

Učenci letne šole, ki se želijo bolj temeljito izobraziti v živinoreji, mlekarstvu, travništvu in drugih pomožnih vedah, lahko vstopijo po končani letni šoli v drugi tečaj zimske šole, tako da dovrše popolni kmetijski pouk v zavodu v poldrugem letu.

Prvi zimski tečaj v obeh šolah rabi pred vsem za pouk v splošno izobraževalnih in

utemeljevalnih predmetih.

Drugi letni, oziroma zimski tečaj obeh šol pa rabi pred vsem kmetijsko-strokovnemu pouku.

Sprejem v šolo. Prosilci za obisk zimske in letne šole morajo biti najmanj 16 let stari; le ako so telesno močno razviti, se sprejemajo tudi v starosti 15 let. Kdor je dovršil 25 leto, se ne sprejme več v šolo.

Učenci se sprejemajo s pričetkom zimskega tečaja. Prošnja za sprejem, ki jo je predložiti ravnateljstvu šole do 15. septembra, je kolka prosta.

Prošnji je priložiti:

1. rojstni list,
2. zadnje šolsko izpričevalo,
3. zdravniško izpričevalo o telesni sposobnosti,
4. izjavo staršev, oziroma varuha, s katero se zavezujejo plačevati stroške šolanja.
5. izpričevalo o lepem vedenju.

Prosilci, ki se morejo izkazati s tistim znanjem, ki ga daje prvi tečaj zimske, oziroma letne šole se lahko sprejmejo v drugi tečaj zimske, oziroma letne šole.

Prosilci, ki niso kmečkih staršev ali ki se niso prej pečali s kmetijstvom, se morajo izkazati z najmanj šestmesečno prakso, ki se lahko tudi dovoli na šolskem posestvu.

Prosta mesta za učence. Za sinove kranjskih posestnikov je ustanovljenih 50 prostih mest na zavodu.

Prošnje za prosta mesta, ki jih razpisuje deželni odbor, je vpslati obenem s prošnjo za sprejem v šolo do 15. septembra.

Plačujoči učenci. Plačujoči učenci zimske šole plačujejo za hrano in stanovanje za vsak tečaj 150 K, plačujoči učenci letne šole pa 300 K za celo leto. Za pranje životnega in posteljnega perila plačujejo po 2 K na mesec. Šolnina znaša po 40 K na leto in se plačuje v dveh poluletnih obrokih po 20 K. V ozira vrednih slučajih se lahko šolnine oproste. Plačujoči učenci, ki dovrše s posebnim dovoljenjem deželnega odbora zimsko ali letno

šolo v enem samem tečaju, in učenci iz drugih kronovin plačujejo šolnine 80 K.

Šolsko leto prične vsako leto 3. novembra in se konča v zimski šoli z 31. marcem, v letni šoli pa z 31. oktobrom.

Letna šola ima zimski in letni tečaj. Zimski tečaj traja od novembra do koncem marca, letni pa od aprila do koncem oktobra.

O Božiču imajo učenci 10 dnij počitnic, o veliki noči imajo učenci letnega tečaja 6 dnij in o poletju od 1. do 31. julija počitnice.

Pouk v posameznih predmetih ima biti kolikor mogoče nazoren in lahko umljiv. Med poukom je staviti na učence primerna vprašanja, da se jih vzdržuje pri večji pazljivosti, in se ima učna tvarina tudi redno ponavljati. Da je pouk bolj nazoren, se podpira z razkazovanjem.

Pouk je praktično-teoretičen. Za pouk v šoli je določenih 24 do 39 ur na teden ali na dan 4 do 5 ur. Pri pouku v šoli se gleda na to, da učenci predavano učno stvarino prav umevajo in da si jo prisvoje kolikor mogoče v šoli. Učno osobje se ima o tem prepričati s ponavljanjem in izpraševanjem.

Učni načrt za zimsko šolo:

- a) Splošno izobraževalni predmeti: verouk (48*), spisje (96), računstvo (120), geometrija, zemljemerstvo in risanje (96).
- b) Utemeljevalni predmeti: fizika (48), kemija (96), prirodopis (96).
- c) Strokovni predmeti: živinoreja (144), mlekarstvo (72), poljedelstvo (120), travništvo in planšarstvo (72), sadjarstvo (120), vrtnarstvo (48), gozdarstvo (48), kmetijsko gospodarstvo (72), živinozdravilstvo (48).
- d) Pomožni predmeti: kmetijsko knjigovodstvo (48), kmetijsko združništvo (24), kmetijsko kupčijstvo (24), kmetijsko zakonodajstvo (24).
- e) Neobligatni predmeti: nemščina (96), petje (48).

*) Številke v oklepajih pomenijo število ur, ki se porabijo za dotični predmet.

Učni načrt za letno šolo:

- a) Splošno izobraževalni predmeti: verouk (48), spisje (96), računstvo (120), geometrija, zemljemerstvo in risanje (96).
- b) Utemeljevalni predmeti: fizika (48), kemija (96), prirodopis (96).
- c) Strokovni predmeti: vinarstvo (144), kletarstvo (96), sadjarstvo (120), uporaba sadja (48), vrtnarstvo (48), živinoreja (72), poljedelstvo (72), kmetijsko gospodarstvo (48), čebeloreja (24).
- d) Pomožni predmeti: kmetijsko knjigovodstvo (48).
- e) Neobligatni predmeti: nemščina (96), petje (48).

Iz poročila o delovanju šole povzamemo, da je bilo v šolskem letu 1910/11 v prvem tečaju zimske šole 27 učencev, v drugem tečaju 9 učencev in v letni šoli 13 učencev tako, da je štela šola vsega skupaj 49 učencev. Po poklicu so bili vsi kmetskega stanu. S pomočjo deželne ustanove se je šolalo 34 učencev, 25 v zimski šoli in 9 v letni šoli. Državno ustanovo sta imela dva učenca iz Istre in državno podporo so imeli 4 učenci tako, da je bilo le 9 učencev na svoje stroške v šoli.

V šolskem letu se je vpeljal na novo viničarski tečaj, ki ima namen, da se mladeniči iz vinorodnih krajev izvežbajo v vseh potrebnih delih umnega vinogradništva in da se usposobijo na ta način tudi za praktične trtničarje in viničarje. Viničarski tečaj se je pričel 2. marca in je trajal do konca oktobra.

Po novi uredbi zavoda so se vpeljali tečaji za gospodarje in za gospodinje. Ti tečaji, ki trajajo po dva ali več dni, se prirejajo za različne kmetijske stroke. S temi tečaji, ki se prirejajo po navadi poleti, se izpopolnjuje tudi šolska izobrazba učencev zimske šole, ki imajo v teh tečajih najlepšo priliko izvežbati se praktično v vseh tistih delih, katerih ni mogoče po zimi izvrševati in razkazovati. Za kmetijske tečaje se kaže čimdalje

več zanimanja in sicer zaradi tega, ker se vse praktično razkazuje in ker se pri tej priliki poučujejo udeležniki tudi o uredbi in upravi šole in njenega gospodarstva. V šolskem letu 1910/11 so se priredili na šoli sledeči kmetijski tečaji:

1. šestdnevni tečaj za kmetijsko zadružništvo,
2. dvodnevni živinorejski in mlekarski tečaj,
3. dvodnevni vinogradniški tečaj,
4. tridnevni kletarski tečaj,
5. dvodnevni perutninarski tečaj,
6. tridnevni zelenjadarski tečaj,
7. dvodnevni tečaj za pridelovanje krme,
8. dvodnevni vinogradniški tečaj,
9. dvodnevni čebelarški tečaj,
10. petdnevni tečaj za uporabo sadja.

Vsi ti tečaji so bili dobro obiskani in so šteli skupaj nad 300 udeležnikov.

V času od 17. julija do 20. avgusta se je vršil na zavodu kmetijsko-nadaljevalni tečaj za ljudske učitelje, katerega je priredilo naučno ministrstvo s pomočjo državne in deželne podpore. Namen tečajev je usposobiti ljudske učitelje za vodstvo kmetijsko-nadaljevalnih tečajev, ki se imajo ustanavljati na ljudskih šolah. Tečaja se je udeležilo 27 učencev s Kranjskega in Goriškega.

Poleg tega je učiteljsko osebje tekom šolskega leta priredilo okoli 60 poučnih predavanj po raznih krajih dežele.

V zvezi s kmetijsko šolo na Grmu je gospodinjska šola v Šmihelu pri Novem mestu, katero je obiskovalo 8 notranjih in 10 vnanjih gojenk. Ta šola ima namen, da se kmetska dekleta, ki so dovršila ljudsko šolo, izuče v hišnem in kmetijskem gospodarstvu. Pouk traja celo leto in sicer od 1. oktobra do konca julija. Zimski čas je določen za pouk v hišnem gospodinjstvu, kuhanju, šivanju, pranju, likanju in gospodinskem knjigovodstvu, letni čas pa za pouk v hišnem in kmetijskem gospodinjstvu, v vrtnarstvu, živinoreji in mlekarstvu, prašičereji in perutninar-

stvu. V poletnem času zahajajo učenke na Grm, kjer se teoretično in praktično poučujejo v vseh strokah kmetijskega gospodinjstva.

V gospodinjsko šolo v Šmihelu se sprejemajo dekleta, ki so dovršila 16. leto starosti. Učenke so notranje, ki stanujejo v zavodu šolskih sester in vnanje, ki stanujejo v okolici. V zavod (internat) se sprejme do 12 učenk, ki plačujejo za vso oskrbo in pouk 30 K na mesec. Vnanjih učenk se sprejme največ 20. Za hčere kranjskih posestnikov, ki obiskujejo gospodinjsko šolo in stanujejo v zavodu, je določil deželni odbor 6 ustanov po 15 K na mesec. Prošnje za sprejem se vlagajo pri vodstvu gospodinjske šole v Šmihelu in je prošnji priložiti zadnje šolsko izpričevalo.

Kranjskim kmetovalcem prav toplo priporočamo obe ti važni kmetijski šoli, kjer se njihovi sinovi, oziroma hčere ob prav majhnih stroških lahko nauče mnogo koristnega.

Istarsko tlo.

Obično se prestavlja istarsko tlo vrlo siromašno, vodom izderano, puno gola kamenja, po kojem bura nemilosrdno harači, tako da se mnogi pitaju, kako već taj narod nije skapao od gladi. Ne velimo baš, da je Istra kakav Eldorado, al uza sve svoje loše tlo, da je razumnijega gospodarenja, dalo bi se prilično živjeti.

Tri četvrtine toga tla prekriva kamen vapnenac, koji lahko propušta vodu — to je takozvani kras. Kraj je to radi toga suh, gol i većinom neplodan, uz dosta iznimaka. U tom se kraju najviše njeguje stočarstvo. Ostalu jednu četvrtinu prekriva pješćeniški lapor, koji ne propušta vodu i stoga je dosta, dapače gdjegod i previše mokar, a prilično plodan. Poljedjelstvo u ovom kraju dobro uspeva. Nemci nazivlju takav kraj fliš, a naši seljaci obično brusina.

Flišni se kraj proteže malne sredinom Istre pravcem od sjevero-zapada prema jugo-istoku, a prelazi u istom smjeru u uskom

traku i na susjedne kvarnerske otoke Krk, Cres i Lošinj. Na sjeveru i jugu ostaju mu dva kraska kraja: sjeverni, takozvana Ćićarija, i južni, takozvana Ploča. Na sjeveru Ćićarije, odnosno na istarskoj granici prema Kranjskoj, opet je uski flišni kraj, takozvani Brkin.

Brkin je veoma studen, a inače obilat vodom i većinom šumom obrastao. Odatle se spušta tlo prema istarskomu trokutu sve na niže, kao duge kamenite stepenice, slične dugoljastim valovima, koje kao da je pred sobom potjerao sjevero-istočni vjetar u pravcu od sjevero-zapada prema jugo-istoku. U tom kraju izvire i teče rijeka zvana Reka, koja kad iz njega izađe u kraski kraj, gubi se pod zemljom ili ponire.

Ćićarija je kamenita visočina 6—800 m nad morem uzdignuta; 44 kilometra duga, a najviše 20 km široka. Ide od sjevero-zapada prema jugo-istoku. To je najsiromašniji dio zemlje. Njezino se tlo razlikuje od drugih krasovitih tla kroz neznatnu uzvisinu u malenom, a prilično dugoljastu u velikom, budući da se spušta samo u dva-tri druga skalina, dok među tim skalinama skoro ravno teče, a samo neki osamljeni vrhunci do 1100 m dostignu. Zemljište je pokriveno sve samim jasnim krasovitim vapnencem, površina je svakojako izrovana, prošupljena, od nevremena prodrmana, tako da je kroz stoleća ostao goli kamen. Nešto zemlje nalazi se jedino u pukotinama ili u okruglim dragama. Vegetacija ima boju kamenja, koje je na sunčanoj svjetlosti, ničim ne zasjenjeno, postalo malne svijetlo-bijelo i po tom se Ćićarija još nazivlje bijelom Istrom. Aromatične trave, kojekuda izmed kamenja proviruće, jesu slaba hrana za pasuće ovce i koze, a drveće je nesamo retko, već nisko i grmovito. U ovom suhom i kamenitom predjelu, bez ijedne rijeke i rječice leže siromašne naseobine rastrešene kojekuda: male niske kućice sa klakom uzidane i žlijepcima pokrivene, pošto bi ih inače bura, koja znade tuda vraški bjesniti, sve raznesla. Ali ta Ćićarija pruža i neočekivana

začudjenja, koja se inače po svej Istri nalaze, pošto se tu nadju manje i veće doline pokrivene kulturom (obradjene), u proljeću bujno zelene sa sočnom travom ili gušćim drvećem.

Izpod Ćićarije proteže se, kako već spomenusmo, u srednjoj Istri flišni kraj, sastavljen od pješćenika i od lapornog škrljjevca. Budući da se to kamenje lahko izvjetri i raspada, to nastaje od njega zemlja sive ili žutkaste boje i radi toga zovu još srednju Istru sivom ili žutom Istrom. Srednja joj je visina 300 do 400 m. Obiluje vodom, a izmed većih jesu rječice: Rižan, Dragonja, Mirna, Pazinski Potok i Boljunčica, pak Raša sa Čepićkim jezerom. Budući da ima k tomu dosta zemlje, nastavše od rastvorenog lapora, to se nadje u tom kraju lijepih polja, pašnjaka i šuma. Brežuljci se izmijenjuju sa dolinama, a sve je to lijepo obdjelano, tako da je to upravo protivnost Ćićariji. Al neka se ne misli, da se u ovom kraju ne nadje kamenja, koje se ne raspada, te se vide pojedine rupine i gromade.

Napokon južni dio Istre ili istarska Ploča, opet je krasovit kraj, ne viši od 160 m. Tu dolazi opet isto kamenje kao i na sjeveru u Ćićariji, samo u mnogo blažoj slici: visine naime nisu tako strme, doline su veće i ravnije, pokrivene sa crvenkastom zemljom, obradjene — uopće se opaža veće blagostanje kod naroda. Pošto ovdje prevladjuje crvena zemlja, zovu ovaj kraj još i crvenom Istrom, koja svršava na jugu kod grada Pule. Da nebi ovaj kraj trpio na suši, pošto nema voda tekućica, a tlo mu je propustljivo, bio bi dosta plodan.

Ovakvo dijeljenje Istre u troje: u bijelu, sivu i crvenu vrijedi uže uzeto samo do bočina Učke gore, najviše u Istri 1396 m. Premda se ova nalazi u sjevernom kraskom kraju, dakle u bijeloj Istri, to je ipak njezina istočna bočina pokrivena plodnom crvenicom, spuštajući se strmo prema Kvarneru. To je takozvana Liburnija, koja je u posljedne vrijeme radi svoje bujne vegetacije i blagog podneblja na

osobiti glas došla, te je postala nekakvom hrvatskom Nicom.

Iz Učke je divan pogled na cijelu Istru. Prema sjeveru vidimo tamo preko Čićarije sve do kranjskih gora, kako se zemljište sve više diže, dok se od zapada tlo valovito diže prema nama, a takodjer i od juga, a napokon na istoku se tlo skoro okomito spušta prema Kvarneru. Ili na sjeveru je pred nama sve golo, bijeli nam se vapnenac visoke Čićarije — to je bijela Istra. Pod našim nogama leži tamno-sivi, nekako žuti pješćeni valoviti kraj sa mnogim dolinama i vodama tekućicama — to je siva Istra, a s one strane melanhoničkoga Čepićskoga jezera sve do mora širi se u daljinu sama vapnenačka ploča sa zemljom crvenicom — to je crvena Istra.

Nu pravi karakter Istre nebi upoznali, ako je nebi prošli i po širini od zapada prema istoku. Tu nalazimo njezino površje od više poprečnih ravnica isprekrižano, od kojih je svaka skoro za polovicu zemlje duga i čije bočine i uzvisine osobito svojstvo pokazuju, dok se napokon ne utope u Jadran, gdje čine luke slične fjordovima. Nešto od Buja prema Buzetu vidimo najsjeverniju takvu ravnicu, takozvanu ravnicu Mirne, koja teče od istoka prema zapadu u daljini od kojih 25 kilometara. Tu teče od Buzeta i Draguća prema Motovunu više potoka. Ovdje je i Motovunska šuma od nekih 10 km daljine, a 1 do 1½ km širine, koja je u gornjem dijelu najviše 20 m, a na donjem samih 10 m nad morem, dok se samo mjesto Motovun uzdiže na brijegu 277 m visoku.

Iduć dalje ide nizina glavnim smjerom od jugozapada prema zapadu i dolazi se na močvaru 12 km dugu, koja kod Novigrada (Cittanuova) kao Porto Torre svršava.

Idemo li u popreko Istre od Poreča preko Pazina do Labinja, to se mijenja kamenito tlo sa crvenicom, dok se kod Tinjana ne opazi dolinu „Dragu“, dugu kojih 35 km, a široku niti pol kilometra. Ta je sva obradjena, te se zelene sjenokoše mijenjaju sa

poljima, dok su rastrešena sela po okolnim bregovima na visini od 200—300 m, pošto u „Dragi“ vlada groznica (febra). U blizini Kanfanara postaje nizina uža i strmija, a potom i neplodnija, te okreće na zapad, dok se kod kanala u Lime ne spusti u Jadran.

Prošav „Dragu“, idemo li preko Pazina i Grožnjana dalje prema istoku, dolazimo ispod Pićna u zelenu dolinu Čepićskoga jezera. Jezero to ima preko 800 ha površine, a oblika je polukružastoga. Iz Čićarije i Učke utiče u njega više potoka, a po okolnim bregovima redaju se ostanci mnogih starih gradina kao Šumbreg, Kršan, Kozjak, Belej, Pas, Gradinje, Boljun, Vranja i t. d.

Nedaleko Šumbrega, zapadno od Čepićskoga jezera svršava močvarno tlo i tu presjeca treći glavni prosjek Istru — 28 km duga dolina Raše, koja ulazi u Raški kanal, a ovaj u Kvarner.

Prošćemo li se još okolo Istre morskom obalom, to ćemo opaziti, da je na zapadu ta obala samo nekoliko metara nad morem, pošto od istoka ide zemlja prema zapadu u dugim valovitim stepenicama sve na niže. Na toj zapadnoj obali nadjemo mnogo zaljiva, tako da je pomorski promet veoma živahan. Pojedina mjesta vrlo su slikovita, bjelčavaju se sa svojim kamenitim zgradama i niskim tornjicima izmed zelenila okolnih polja, šuma i vrtova.

Kod najjužnijeg istarskoj rta Promonture stupi se na istočnu obalu, koja je iz početka posve slična zapadnoj sve do Kavrana. Tu se počne obala dizati, ali ne mnogo do Crne Punte. Odavle pak počmu strmine i klisurine, iza kojih se dižu visočine i do 1000 m nad morem. Luka se tu nadje vrlo retko, jedino se nadje po koja pjeskovita uvala na ušćima nekih dolina, kamo se u kišovito vrijeme izlijevaju potoci u more. Sivo kamenje na tim strminama mijenja se sa crvenkastim krpama ilovaste zemlje, što je još kod obala sa zelenom bojom stabalja obučeno, al dalje gore ponajviše divlje i pusto. Pojedina mjesta kao Labinj,

Plominj, Bršče leže visoko nad morem, ogleđajući se o bistru morsku vodu kao bijeli labudovi. Od Brščea spušta se obala do Mošćenica, do se u Mošćeničkoj Dragi posve ne spusti. Iduć dalje preko Kraja, počima crljenica zemlja, koja je na podnožju strmina zašumljena sa kestenjima i lovorikom, tako da već tu počimaju gospodski zaseci. Kod Medveje je veliko žalo u kojega utječe jedan potok i došav u Lovran opaža se prve ciprese, gušće vrtove i šumice. Odayle, na istočnom podnožju Učke, počima takozvana austrijska Rivijera, gdje se opažaju krasni gospodski zaseci izmed vinograda, lovorike i masline. Tako dolazimo preko Ike i Ičića u na daleko poznatu Opatiju, koja je istarsko ime na dugo i široko raznesla. Tu se združilo lijepo sa ugodnim i tako se je to mjesto razvilo do svjetskog kupališta.

Još bi nam preostalo razgledati kvarnerske otoke, koji su po sastavu tla i zemljopisnom karakteru posve slični kopnenoj Istri. Dugoljasti, oko 66 km dugi, a vrlo uski otok Cres ide skoro paralelno sa kopnenom Istrom od sjevera prema jugu. Odgovara ponjkele hrptu Učke, dočim široki otok Krk odgovara više nutarnjoj, srednjoj Istri i njezinoj šumovitoj zapadnoj obali.

Počam od sjevernog creskog rta Jablanca dolazi se preko krševitog, ali ipak prilično zašumljenog kraja u grad Cres, koji se nalazi u uvali na zapadnoj obali otoka, a opkoljen je dosta gustom šumom maslina. Išav dalje, dolazi se na krasovitu pustoš od kojih 20 km daljine, kojoj je tamošnja inteligencija nadjenula ime „Arabia petrea“. Nešto po strani te pustoši, a po prilici oko sredine otoka je Vranjsko jezero, kojih 5 km dugo, a 1½ km široko, opkoljeno sa kamenitim stranama. U vrijeme kiše utiču u njega mnogi potoci, dočim vidljivog odtoka jezero nema. Više je od mora kojih 16 m, a najveća dubljina iznaša 70 m. Živu u njemu neke slatkovodne ribe.

Iduć napred, prelazi se preko golog kamenja, te ako se gdje i vidi po koje

osamljeno drvo, to je najviše 3 do 4 m visoko, nagnuto od sjevero-istoka prema jugo-zapadu t. j. u mjeru puhanja bure. Jedini živi stanovnici toga pustoga predjela jesu ovce, koje čupkaju svoju mršavu hranu izmed kamenja, i po koji gavran, koji kruži u zraku, čekajući da koja ovca pogine i da se onda na nju baci.

Kod Osora stupa se preko pomičnog mosta iz otoka Cresa na drugi otok Lošinj, akoprem ima od Osora još dalje otoka Cresa sve do Punte Križa. Otok je Lošinj u malenom sliku Cresu — dugoljast, a uzak. Loš je to otok po sastavu tla, stoga tako i nazvan. U posljednje vrijeme počelo ga se zašumljivati, pokle su Veliki i Mali Lošinj proglasili zimskim lječilištima radi svoje blage južne klime.

Još preostaje za razgledati otok Krk, koji ima sliku trokuta. Njegova zapadna obala prilično je niska, te se postepeno diže, a slična je srednjoj crvenoj Istri. Sva je gusto zašumljena i obradjena. Sve što se više bližamo sredini otoka prema istoku, to postaje zemljište sličnije zapadnomu dijelu Istre: počimaju brežuljaste uzvisine i ravne doline, od kojih je najdulja ona, koja počima južno od Dobrinja, a svršava ispod brijega Hlama, 7 km u duljini, takozvano Vrbničko polje. Ovo je vrlo plodno, al podložno vodi, koja se iz okolnih brijegova u njega slijeva, a nema kuda otjecati. Ljepše je Bašćanske polje, slično dolini Draga u Istri. U nutarnjosti otoka još su dvije oveće nizine: dobrinjski i omišaljski Lug, a ovima na zapadu Omišaljsko Jezero, koga sada prosušuju. Otok Krk se najviše uzdiže na jugo-istoku, gdje je oveća gola površina Triskavac.

Svim trim kvarnerskim otocima jesu istocene obale većinom puste i gole od puhajuće bure.

L. Mahulja.

Zadružni pregled.

Hrvaško zadružništvo u banovini. Iz letnegu poročila, ki je bilo podano na glavni skupščini Hrvatske Poljodjelske banke u Zagrebu, ki je obenem zadružna centrala, povzamemo sledeće

podatke o stanju hrvaškega zadružništva v banovini.

Koncem l. 1911 je bilo pri banki 243 zadrug, za 5 več nego prejšnje leto. Skupno število članov v teh zadrugah je znašalo 37.901 in se je pomnožilo za 1003 člane napram prejšnjemu letu. Posest vseh teh članov znaša 257.050 katastr. oralov in je z zgradbami vred vredna okoli 112,950.000 kron.

Banka je imela pri zadrugah razposojenih K 8,238.649— in odpade od te vsote povprečno na enega člana K 207— ali na katastr. oral kron 30·50.

Stanje deležev je pri vseh zadrugah znašalo kron 393.545, vloge 3,834.514 in rezerve kron 578.534·25. Po zadrugah članom dovoljeni kredit znaša K 11,380.901—. Tekom leta 1911 so člani zadrugam vrnili K 1,455.847—, a zadruge so banki vrnile K 405.421—.

Blagajniški promet zadrug je znašal:

v vlogah	K 6,292.127—
v nepremičninah	„ 905.992—
v gospodarskih potrebščinah	„ 1,032.753—
za najem nepremičnin	„ 12.553—
v raznih drugih podjetjih	„ 638.812—.

Stanje zadružnih vlog članov se je v minolem letu napram prejšnjemu zvišalo za K 609.347—, zadružnih deležev za K 14.579—, rezerv za K 76.906.23.

Gospodarske drobtine.

Izvoz perutnine in jajec iz Hrvaškega.
Po podatkih deželne vlade se je iz Hrvaškega izvozilo v tujino perutnine:

Leta 1903	2,939.062	kg	za	K 2,039.062
„ 1905	3,326.033	„	„	„ 3,326.033
„ 1907	1,879.996	„	„	„ 1,879.996
„ 1909	2,139.411	„	„	„ 2,139.411
„ 1910	2,741.555	„	„	„ 6,741.555.

Jajec pa:

Leta 1903	3,127.108	kg	za	K 1,876.264
„ 1905	7,109.271	„	„	„ 4,265.551
„ 1907	5,693.469	„	„	„ 3,415.098
„ 1909	9,886.143	„	„	„ 5,931.678
„ 1910	11,290.746	„	„	„ 7,374.446.

Koliko zaslužijo banke in veleindustrija.
Vsled velike draginje tožijo vsi sloji prebivalstva in iščejo na vse mogoče in nemogoče načine vzrok, zakaj se je vse tako podražilo. Prav veliko jih je, ki trdijo, da je draginje kriv — kmet. O pravih krivcih si pa ne upa skoro nihče črhniti besedice,

to je o organizaciji velikega kapitala, ki s svojo močjo brezobzirno upliva na produkcijo in promet. Ravno ob časih, ko vse toži o draginji, delajo kapitalistična podjetja največje dobičke, kar je dovolj značilno. V dokaz naj služijo samo sledeča podjetja:

1. Nižjeavstrijska eskomptna banka je lani zvišala svoj akcijski kapital od 60 na 75 milijonov kron. Čisti dobiček za lansko leto znaša 8,999.048 kron, napram prejšnjemu letu več za 2,024.280 K.

2. Dunajsko bančno društvo ima čistega dobička 14,091.398 K, napram 13,446.261 K v prejšnjem letu.

3. Anglo-avstrijska banka je izkazala kosmatega dobička 19,640.965 K, napram 16,086.074 K v prejšnjem letu.

4. Avstrijski osrednji zemljiško-kreditni zavod izkazuje 1,151.874 K, t. j. za 119.132 K več kakor leta 1910.

5. Ogrska splošna hranilnična akcijska družba izkazuje po vseh odpisih čistega dobička 2,651.551 kron.

6. Prometna banka je zvišala svoj kapital na 42 milijonov kron; njen čisti dobiček znaša kron 4,201.956.

7. Zahodno-češko društvo za rudarstvo izkazuje čistega dobička 3,215.667 K.

8. Podjetje „Steyermühl“ ima dobička kron 1,467.374.

9. Praška železo-industrijska družba izkazuje kot uspeh šestmesečnega poslovanja napram uspehu v istem času v prejšnjem letu, da se je dobiček dvignil za približno 1 milijon kron.

10. Bilanca alpinske montanske družbe izkazuje kosmatega dobička 29,347.550 kron, proti 26,712.553 v prejšnjem letu.

Po čem so gospodinjje plačevale sladkor pred 600 leti. Stari zapiski nas uče, da je sladkor na pariškem in londonskem trgu imel naslednje cene:

l. 1260	v Londonu	en kvintal	sladkorja	1260	fr.
„ 1350	„	„	„	„	857
„ 1372	„	Parizu	„	„	2845
„ 1482	„	„	„	„	1375
„ 1500	„	Londonu	„	„	267
„ 1542	„	Parizu	„	„	340
„ 1598	„	„	„	„	534
„ 1600	„	Londonu	„	„	397
„ 1700	„	„	„	„	64
„ 1750	„	„	„	„	103
„ 1800	„	„	„	„	191

Največji trg s prašiči je v Čikagi v Ameriki. V enem dnevu je bilo prignanih 87.716, v

enem tednu čez 300.000, v enem mesecu čez 1 milijon in v enem letu okroglo 9 milijonov prašičev na trg. Drugi največji trg je v Kansas City v državi Kansas v Ameriki. Tam je bilo prodanih v l. 1907 2,933.700 prašičev.

Letni promet pisem na vsem svetu. Koliko pisem se razpošilja na leto po vsem svetu? To vprašanje utegne gotovo zanimati vsakogar. Glasom nekega izkaza, izdanega v Italiji, znaša letni promet pisem lepo število 3300 milijonov, ali 9,041.096 na dan, oziroma 376.712 na uro. Na minuto bi prišlo 6278, na sekundo 104 pisma. Ko bi tehtali vsa pisma obenem, bi se dobila povprečna teža 23 milijonov kg. Ko bi se zložila pisma eno poleg drugega, pokrila bi površino 44.000 hektarjev. Naša zemlja ima okoli 1580 milijonov prebivalcev. Potemtakem bi prišli na vsakega prebivalca nekaj nad dve pismi na leto.

Koliko kruha pojedjo posamezni narodi. Izkaz o porabi kruha nam pove, da poje na leto: Danec 287 kg kruha, Belgijec 274 kg, Francoz 234 kg, Švicar 212 kg, Nemec 209 kg, Rus 173 kg, Avstrijec in Španec 155 kg, Italijan 125 kg in Portugalec 102 kg. Iz tega se vidi, da prebivalci Severne Evrope več pojedjo kot oni na toplem jugu.

Naraščanje števila strokovnih delavcev v posameznih deželah. Ne samo pri nas, ampak tudi v drugih deželah se kaže nazadovanje števila poljskih delavcev in naraščanje industrijskih, rudarskih, trgovskih in prometnih. Tekom zadnjih dveh poklicnih štetij je padlo število poljskih delavcev v Avstriji od 64.4 na 60.9 %, na Ogrskem od 71 na 69.7 %, v Nemčiji od 37.5 na 35.2 %, v Švici od 37.4 na 30.9 %, v Belgiji od 22.9 na 21.1 %, na Nizozemskem od 32.7 na 30.7 %, na Švedskem od 54 na 48.9 %, na Norveškem od 49.6 na 41 % in v severoameriških Združenih državah od 38 na 35.9 %. Samo v Italiji in Franciji, in tudi tam samo vsled natančnejega pregleda posestnikov manjših zemljišč, se je število poljskih delavcev nekoliko zvišalo. Nasprotno se pa pojavlja v industriji in v rudarstvu, v trgovstvu in prometu zvišanje. Tako se je zvišalo število industrijskih in rudarskih delavcev v dobi med obema ljudskima štetjema v Avstriji od 21.9 na 23.9 %, na Ogrskem od 12.4 na 13.6 %, v Nemčiji od 37.4 na 40 %, v Švici od 41.6 na 44.9 %, v Belgiji od 38.2 na 41.6 %, na Nizozemskem od 32.2 na 33.7 % in na Danskem od 22.9 na 27.7 %. V trgovstvu in prometu je naraslo število delavcev v Avstriji od 4.4 na 5.4 %, na Ogrskem od 3.4 na 4.2 %, v Nemčiji od 16.6 na 18.4 %, v Švici od 9.8 na

13 %, v Italiji od 3.9 na 7.1 %, v Franciji od 13.8 na 14.3 %, na Nizozemskem od 16.3 na 17.2 %, na Danskem od 9 na 11.8 %, na Švedskem od 5.8 na 7.5 % in na Norveškem od 11.7 na 14 %. Razna velika odstotna mera je nastala vsled različnega umevanja statistike. Iz zgorajšnjih števil lahko razvidimo, kje je iskati glavni vzrok današnje druginje, ki ima eden in isti izvor v vseh deželah.

Vabilo na dvanajsti redni občni zbor

Zadružne tiskarne v Ljubljani,

registrovane zadruge z omejeno zavezo

ki se bode vršil v torek, dne 4. junija 1912 ob 5. uri popoldne v posvetovalnici Zadružne zveze v Ljubljani, Dunajska cesta števil 32.

Dnevni red:

1. Poročilo upravnega sveta.
2. Potrjenje letnih računov in bilance za leto 1911.
3. Sklepanje o porabi čistega dobička.
4. Dopolnilna volitev treh članov upravnega sveta.*)
5. Volitev nadzorstva petero članov.
6. Slučajnosti.

Upravni svet.

*) Po § 16. pravil so izstopili sledeči gospodje iz upravnega sveta, katerih triletna doba je potekla: Dr. Janez Krek, Jos. Šiška in Gjaro Rašica.

Vabilo na redni občni zbor

Kmetijskega društva v Dobrépoljah,

reg. zadr. z om. zav.,

ki se bo vršil 9. junija 1912 ob 4. uri popoldne v zadružnih prostorih na Vidmu.

Dnevni red:

1. Poročilo odbora.
2. Odobritev računskega zaključka za leto 1911.
3. Čitanje revizijskega zapisnika.
4. Volitev odbora.
5. Volitev nadzorstva.
6. Slučajnosti.

V Dobrépoljah, dne 12. maja 1912.

Načelstvo.

Vabilo na redni občni zbor

Okrajne posojilnice v Mokronogu,

reg. zadr. z neom. zav.

ki se bo vršil dne 6. junija 1912 ob 4. uri popoldne v posojilničnih prostorih.

Dnevni red:

1. Čitanje in odobrenje zapisnika o zadnjem obnem zboru.
2. Poročilo načelstva.
3. Poročilo nadzorstva.
4. Odobritev računskega zaključka za l. 1911.
5. Volitev načelstva.
6. Volitev nadzorstva.
7. Poročilo o izvršeni reviziji.
8. Slučajnosti.

Ako bi ta občni zbor ob navedenem času ne bil sklepčen, vrši se pol ure kasneje na istem mestu in po istem dnevnem redu drug občni zbor, ki bo veljavno sklepal ne glede na število navzočih zadružnikov.

Vabilo na redni občni zbor

Gospodarskega konsumnega društva pri Sv. Mihelu,

reg. zadr. z omejeno zavezo.

ki se vrši v nedeljo 26. maja 1912 ob 4. uri popoldne v
društvenem domu.

Dnevni red:

1. Poročilo načelstva.
2. Poročilo nadzorstva.
3. Odobritev računskega zaključka za leto 1911.
4. Volitev dveh odbornikov.
5. Volitev nadzorstva.
6. Slučajnosti.

Odbor.

Ako bi ta občni zbor ob navedenem času ne bil sklepčen, vrši se pol ure pozneje na istem mestu in po istem dnevnem redu drug občni zbor, ki bo veljavno sklepal ne glede na število navzočih zadrušnikov.

Vabilo na redni občni zbor

Posojilnice v Košani s sedežem v Šmihelu,

reg. zadr. z neom. zav.

ki se vrši v nedeljo dne 26. maja 1912 ob 3. popoldne v
društveni dvorani.

Dnevni red:

1. Poročilo načelstva.
2. Poročilo nadzorstva.
3. Odobritev računskega zaključka za leto 1911.
4. Volitev načelstva.
5. Volitev nadzorstva.
6. Slučajnosti.

Odbor.

Ako bi ta občni zbor ob navedenem času ne bil sklepčen, vrši se pol ure pozneje na istem mestu in po istem dnevnem redu drug občni zbor, ki bo veljavno sklepal ne glede na število navzočih zadrušnikov.

Vabilo na I. redni občni zbor

Živinorejske zadruge v Loškem potoku,

reg. zadr. z om. zav.

ki se vrši dne 19. maja 1912 ob 3. uri popoldne v dvorani
„Društvenega doma“.

Dnevni red:

1. Poročilo načelstva in nadzorstva.
2. Odobritev računskega zaključka za leto 1911.
3. Volitev načelstva.
4. Volitev nadzorstva.
5. Slučajnosti.
6. Predavanje deželne živinorejske nadzornika g. Legvarta.

Vabilo na redni občni zbor

Hranilnice in posojilnice na Radovici,

reg. zadr. z neom. zav.

ki se vrši v nedeljo dne 2. junija 1912 ob 3. uri popoldan v
prostoru hranilnice in posojilnice.

Dnevni red:

1. Čitanje in odobrenje zapisnika o zadnjem občnem zboru.
2. Odobritev računskega zaključka za leto 1911.
3. Poročilo načelstva.
4. Poročilo nadzorstva.
5. Potrjenje enega od načelstva izvoljenega odbornika.
6. Volitev enega člana v nadzorstvo.
7. Poročilo o izvršeni reviziji.
8. Slučajnosti.

Ako bi ta občni zbor ob navedenem času ne bil sklepčen, vrši se pol ure kasneje na istem mestu in po istem dnevnem redu drug občni zbor, ki bo veljavno sklepal ne glede na število navzočih zadrušnikov.

Vabilo na redni občni zbor

Hranilnice in posojilnice v Polhovem Gradcu,

reg. zadr. z neom. zav.

ki se bo vršil v nedeljo dne 19. maja 1912 ob 3. uri
popoldne v posojilničnih prostorih.

Dnevni red:

1. Čitanje in odobrenje zapisnika o zadnjem občnem zboru.
2. Poročilo načelstva in nadzorstva.
3. Odobritev računskega zaključka za leto 1911.
4. Volitev načelstva.
5. Volitev nadzorstva.
6. Poročilo o izvršeni reviziji.
7. Slučajnosti.

Ako bi ta občni zbor ob navedenem času ne bil sklepčen, vrši se pol ure kasneje na istem mestu in po istem dnevnem redu drug občni zbor, ki bo veljavno sklepal ne glede na število navzočih zadrušnikov.

Hranilnica in posojilnica pri Št. Petru na medvedovem selu,

reg. zadr. z neomejeno zavezo

priredi svoj letni občni zbor na binkoštni ponedeljek dne
27. maja 1912 ob 1/2 8. uri v župnišču s sledečim

vsporedom:

1. Poročilo načelstva in nadzorstva.
2. Odobrenje računskega zaključka za leto 1911.
3. Slučajnosti.

Načelstvo.

Vabilo na redni občni zbor

Hranilnice in posojilnice v Hrenovcih,

registrirane zadruge z neomejeno zavezo

ki se vrši dne 2. julija 1912 ob 1/2 4. uri popoldne v
zadružni uradnici.

Dnevni red:

1. Čitanje in odobrenje zapisnika o zadnjem občnem zboru.
2. Poročilo načelstva.
3. Potrjenje računskega zaključka za leto 1911.
4. Volitev načelstva.
5. Volitev nadzorstva.
6. Prememba pravil.
7. Slučajnosti.

Vabilo na redni občni zbor

Hranilnice in posojilnice v Podljubelju,

registrirane zadruge z neomejeno zavezo,

ki se bo vršil v nedeljo dne 19. maja 1912 ob 3. uri popoldne v „Delavskem domu“ v Podljubelju.

Dnevni red:

1. Poročilo načelstva.
2. Odobritev računskega zaključka za leto 1911.
3. Poročilo o izvršeni reviziji.
4. Volitev jednega uda načelstva.
5. Določitev obrestovanja hranilnih vlog in posojil.
6. Slučajnosti.

Ako bi ta občni zbor ob navedenem času ne bil sklepčen, vrši se pol ure kasneje na istem mestu in po istem dnevnem redu drug občni zbor, ki bo veljavno sklepal ne glede na število navzočih zadrušnikov.

Vabilo na III. redni občni zbor

Živinorejske zveze za kamniški politični okraj v Kamniku,

reg. zadr. z omejeno zavezo

ki se bo vršil v nedeljo dne 9. junija 1912 popoldne ob 1/2 4
v Kamniku v Kamniškem domu.

Dnevni red:

1. Poročilo o delovanju zadruga.
2. Odobritev računskega zaključka za leto 1911.
3. Prememba pravil.
4. Volitev odbornikov, ki izstopijo.
5. Volitev nadzorstva.
6. Razni predlogi in nasveti.
7. Predavanje o živinoreji.

Ako bi ta občni zbor ob navedenem času ne bil sklepčen, vrši se pol ure kasneje na istem mestu in po istem dnevnem redu drugi občni zbor, ki veljavno sklepa ne glede na število navzočih zadrušnikov.

Vabilo na redni občni zbor

Hranilnice in posojilnice v Št. Ilju pod Turjakom,

reg. zadr. z neom. zav.,

ki se bo vršil dne 20. maja 1912 ob 2. uri popoldne v hranilničnih prostorih.

Dnevni red:

1. Poročilo načelstva.
2. Odobritev računskega zaključka za l. 1911.
3. Volitev načelstva.
4. Volitev nadzorstva.
5. Poročilo o izvršeni reviziji.
6. Slučajnosti.

Načelstvo.

Vabilo na IV. redni občni zbor

Hranilnice in posojilnice v Dobju,

reg. zadr. z neom. zav.

ki se bo vršil dne 19. maja 1912 ob 3. uri popoldne v hranilničnih prostorih.

Dnevni red:

1. Poročilo načelstva.
2. Poročilo nadzorstva.
3. Potrjenjenje računskega zaključka za preteklo poslovno leto.
4. Poročilo o izvršeni reviziji.
5. Slučajnosti.

Vabilo na redni občni zbor

Kmečke hranilnice in posojilnice v Poljčanah,

registrovane zadruga z neomejeno zavezo

ki se bo vršil dne 19. maja 1912 ob 3. uri popoldne v posojilniških prostorih št. 44. v Poljčanah.

Dnevni red:

1. Poročilo načelstva.
2. Poročilo nadzorstva.
3. Volitev enega uda v nadzorstvo.
4. Odobritev računskega zaključka za l. 1911.
5. Slučajnosti.

Ako bi ta občni zbor ob navedeni uri ne bil sklepčen, vrši se bode pol ure pozneje drugi občni zbor na istem mestu in z istim dnevnim redom, ki bode veljavno sklepal pri vsakem številu udeležencev.

Vabilo na redni občni zbor

Hranilnice in posojilnice na Vojskem,

registrovane zadruga z neomejeno zavezo

ki se bo vršil dne 19. maja 1912 na Vojskem št. 2 ob 11. dopoldne.

Dnevni red:

1. Poročilo načelstva in nadzorstva.
2. Odobrenje računskega zaključka za leto 1911.
3. Volitev načelstva in nadzorstva.
4. Slučajnosti.

Vabilo na redni občni zbor

Hranilnice in posojilnice v Hinjah pri Žužemberku,

reg. zadr. z neom. zav.

ki bo v nedeljo dne 2. junija 1912 ob 1/2 4. uri popoldne v posojilničnih prostorih.

Dnevni red:

1. Čitanje in odobrenje zapisnika o zadnjem občnem zboru.
2. Poročilo načelstva.
3. Potrjenje računskega zaključka za leto 1911.
4. Volitev načelstva.
5. Volitev nadzorstva.
6. Slučajnosti.

Ako bi ta občni zbor ne bil o tem času sklepčen, se vrši pol ure kasneje na istem mestu in po istem dnevnem redu drugi občni zbor, ki bo veljavno sklepal ne glede na število navzočih.

Načelstvo.

Vabilo na redni občni zbor

Gospodarske zadruga na Češnjici pri Železnikih,

reg. zadr. z om. zav.,

ki se bo vršil dne 27. maja 1912 ob 1/2 4. uri popoldne v lastnih prostorih.

Dnevni red:

1. Čitanje in odobrenje zapisnika o zadnjem občnem zboru.
2. Poročilo načelstva.
3. Poročilo nadzorstva.
4. Odobritev računskega zaključka za leto 1911.
5. Volitev načelstva.
6. Volitev nadzorstva.
7. Prememba poslovanja.
8. Slučajnosti.

Odbor.

Vabilo na redni občni zbor

Mlekarske zadruga pri Sv. Mihelu,

reg. zadr. z om. zav.

ki se vrši v nedeljo dne 26. maja 1912 ob 3. uri popoldne v društveni dvorani.

Dnevni red:

1. Poročilo načelstva.
2. Poročilo nadzorstva.
3. Odobritev računskega zaključka za leto 1911.
4. Volitev načelstva.
5. Volitev nadzorstva.
6. Slučajnosti.

Odbor.

Ako bi ta občni zbor ob navedenem času ne bil sklepčen, vrši se pol ure pozneje drugi občni zbor, ki bo veljavno sklepal ne glede na število navzočih zadrušnikov, na istem mestu in po istem dnevnem redu.

Vabilo na redni občni zbor

Posojilnica v Dobrépoljah,

reg. zadr. z neom. zavezo

ki se vrši dne 9. junija 1912 ob 3. uri popoldne
v prostorih Kmetijskega društva v Dobrépoljah na Vidmu.

Dnevni red:

1. Poročilo odbora.
2. Odobrenje računskega zaključka za leto 1911.
3. Čitanje revizijskega zapisnika.
4. Volitev načelstva.
5. Volitev nadzorstva.
6. Slučajnosti.

V Dobrépoljah, dne 12. maja 1912.

Načelstvo.

Vabilo na redni občni zbor

Hranilnice in posojilnice pri Sv. Petru niže Maribora,

reg. zadr. z neom. zav.

ki se bo vršil dne 2. junija 1912 ob 3. uri popoldne
v posojilničnih prostorih.

Dnevni red:

1. Čitanje in odobrenje zapisnika o zadnjem občnem zboru.
2. Poročilo načelstva.
3. Poročilo nadzorstva.
4. Odobritev računskega zaključka za l. 1911.
5. Volitev načelstva.
6. Volitev nadzorstva.
7. Slučajnosti.

Ako bi ta občni zbor ob navedenem času ne bil sklepčen, vrši se pol ure kasneje na istem mestu in po istem dnevnem redu drug občni zbor, ki bo veljavno sklepal ne glede na število navzočih zadrušnikov.

Vabilo na redni občni zbor

Hranilnice in posojilnice v St. Gothardu,

reg. zadr. z neom. zav.

ki se bo vršil dne 27. maja 1912 ob 3. uri popoldne
v društveni dvorani.

Dnevni red:

1. Poročilo načelstva.
2. Poročilo o izvršeni reviziji.
3. Odobritev računskega zaključka za leto 1911.
4. Volitev načelstva.
5. Volitev nadzorstva.
6. Slučajnosti.

Ako bi ta občni zbor ob navedenem času ne bi bil sklepčen, vrši se pol ure pozneje, na istem mestu in po istem dnevnem redu drug občni zbor, ki bo veljavno sklepal ne glede na število navzočih zadrušnikov.

Vabilo na redni občni zbor

Kmetijskega društva v Šenčurju,

reg. zadr. z om. zav.

ki se bo vršil dne 26. maja 1912 ob 3. uri popoldne
v društveni dvorani v Šenčurju.

Dnevni red:

1. Poročilo načelstva.
2. Poročilo nadzorstva.
3. Odobritev računskega zaključka za leto 1911.
4. Volitev načelstva.
5. Volitev nadzorstva.
6. Slučajnosti.

Vabilo na redni občni zbor

Okrajne posojilnice v Radečah,

registrovane zadruge z neomejeno zavezo,

ki se vrši dne 2. junija 1912 ob 3. uri popoldne v
„Narodnem domu“ v Radečah.

Dnevni red:

1. Poročilo načelstva.
2. Čitanje revizijskega poročila.
3. Odobritev računskega zaključka za leto 1911.
4. Volitev načelstva.
5. Volitev nadzorstva.
6. Slučajnosti.

Ako bi ta občni zbor ob navedenem času ne bil sklepčen, vrši se pol ure kasneje na istem mestu in po istem dnevnem redu drug občni zbor, ki bo veljavno sklepal ne glede na število navzočih zadrušnikov.

Načelstvo.

Vabilo na XII. redni občni zbor

Hranilnice in posojilnice v Št. Juriju pri Kranju,

reg. zadr. z neom. zav.,

ki se bo vršil dne 2. junija 1912 ob 4. uri popoldne v
posojilničnih prostorih.

Dnevni red:

1. Poročilo načelstva.
2. Poročilo nadzorstva.
3. Odobritev računskega zaključka za l. 1911.
4. Volitev načelstva.
5. Volitev nadzorstva.
6. Slučajnosti.

Ako bi ta občni zbor ob navedenem času ne bil sklepčen, vrši se pol ure kasneje na istem mestu in po istem dnevnem redu drug občni zbor, ki bo veljavno sklepal ne glede na število navzočih zadrušnikov.

Vabilo na redni občni zbor

Hranilnice in posojilnice na Trati,

reg. zadr. z neom. zav.

ki se bo vršil dne 19. maja 1912 ob 3. uri popoldne v
posojilniških prostorih na Trati.

Dnevni red:

1. Poročilo načelstva in odobrenje računskega zaključka za leto 1911.
2. Volitev načelstva.
3. Volitev nadzorstva.
4. Slučajnosti.

Ako bi se ta občni zbor radi nezadostne udeležbe ne mogel izvršiti, se čez pol ure vrši drug občni zbor na istem prostoru z istim dnevnim redom, ki bo sklepal brez ozira na število udeležnikov.

Odbor.

Poziv na redovitu godišnjo Skupštino

Seoske blagajne za štednjo i zajmove

reg. zadr. s neogr. jamstvom

u Otoku,

koja će se držati dne 27. svibnja 1912 u četiri sata poslije
podne pred uredovnim domom.

Dnevni red:

1. Čitanje in odobrenje zapisnika o zadnjoj skupštini.
2. Izvješće Uprave.
3. Izvješće nadzornoga odbora.
4. Odobrenje konačnog računa za god. 1911.
5. Izvješće ob obavljenoj zadnjoj reviziji.
6. Izbor dva člana za ovjerovljenje zapisnika.
7. Promjena Pravilnika.
8. Slučajnosti.

Ako se zbor nebi okupio u utanačeno vrijeme, tada se pol sata kasnije na istom mjestu i sa istim dnevnim redom drži drugi občni zbor, koji će biti valjan, ma koliki broj bio prisutnih članova.

Uprava.

Bilanca

Ljudske hranilnice in posojilnice v Škofji Loki,

reg. zadr. z neom. zavezo,
z dnem 31. decembra 1911.

Aktiva.	K
Posojila	112.318—
Tekoči račun z zvezo	291.792-17
Inventar premični	347-29
Zaostale obresti posojil	568-34
Vrednost tiskovin	81-30
Delež pri Zadrudni zvezi	1.000—
Delež pri Zadrudni tiskarni	2.500—
V poštni hranilnici	111-13
Tekoči račun s člani	46.118-38
Gotovina 31. decembra 1911	7.307-74
Skupaj	462.144-35
Pasiva.	K
Deleži	389—
Hranilne vloge s kapitalizo- vanimi obrestmi	453.128-87
Predplačane obresti posojil	435-95
Rezervni zaklad	6.356-52
Čisti dobiček	1.834-01
Skupaj	462.144-35
Denarni promet K	481.391-08
Stanje članov začetkom l. 1911	110
Pristopilo	11
Odpadlo	6
Stanje koncem l. 1911	115

Bilanca

Hranilnice in posojilnice v Cerkljah pri Kranju,

reg. zadr. z neom. zavezo,
z dnem 31. decembra 1911.

Aktiva.	K
Posojila	316.485-16
Tekoči račun z zvezo	636.415-60
Inventar premični	243-59
Zaostale obresti posojil	1.327-34
St. vloga pri Zadrudni zvezi	2.000—
Delež pri Zadrudni zvezi	1.000—
Delež pri Ljudski posojilnici	4—
Naloženi denar	294-99
Gotovina 31. decembra 1911	8.216-88
Skupaj	965.987-56
Pasiva.	K
Deleži	740—
Hranilne vloge s kapitalizo- vanimi obrestmi	956.982-30
Predplačane obresti posojil	1.148-34
Rezervni zaklad	6.523-28
Čisti dobiček	593-64
Skupaj	965.987-56
Denarni promet K	1.192.720-02
Stanje članov začetkom l. 1911	422
Pristopilo	39
Odpadlo	10
Stanje koncem l. 1911	451

Bilanca

Hranilnice in posojilnice v Domžalah,

reg. zadr. z neom. zavezo,
z dnem 31. decembra 1911.

Aktiva.	K
Posojila	341.544-63
Tekoči račun s člani	87.423-25
Inventar premični	386-60
Inventar nepremični	3.178-04
Zaostale obresti posojil	929-98
Vrednost tiskovin	60—
Delež pri Kitarški zadrugi	200—
Delež pri Zadrudni zvezi	1.000—
Delež pri Ljudski posojilnici	4—
Delež pri hran. v Kamniku	4—
Terjatev na najemni	1.144—
„ „ kupnini	187—
„ „ obr. najemnine	188-76
„ „ „ kupnine	30-84
Gotovina 31. decembra 1911	8.815-35
Skupaj	445.096-45
Pasiva.	K
Deleži	726—
Hranilne vloge s kapitalizo- vanimi obrestmi	272.877-85
Tekoči račun z zvezo	132.301—
Predplačane obresti posojil	194-72
Obresti izposojil neplačane	174—
Izposojila	24.000—
Rezervni zaklad	12.759-01
Čisti dobiček	2.063-87
Skupaj	445.096-45
Denarni promet K	542.609-03
Stanje članov začetkom l. 1911	352
Pristopilo	11
Odpadlo	—
Stanje koncem l. 1911	363

Bilanca

Hranilnice in posojilnice v Št. Vidu pri Zatičini,

reg. zadr. z neomejeno zavezo,
z dnem 31. decembra 1911.

Aktiva.	K
Posojila	402.111-41
Tekoči račun z zvezo	224.123—
Inventar premični	84-77
Delež pri Zadrudni zvezi	1.000—
Naloženi denar	92.361-46
Gotovina 31. decembra 1911	12.389-44
Skupaj	732.070-08
Pasiva.	K
Deleži	956—
Hranilne vloge s kapitalizo- vanimi obrestmi	708.931-47
Rezervni zaklad	21.756-29
Čisti dobiček	426-32
Skupaj	732.070-08
Denarni promet K	1.037.436-24
Stanje članov začetkom l. 1911	471
Prirastlo	32
Odpadlo	25
Stanje koncem l. 1911	478

Bilanca

Hranilnice in posojilnice v Trebnjem,

reg. zadr. z neom. zavezo,
z dnem 31. decembra 1911.

Aktiva.	K
Posojila	246.707-45
Inventar nepremični	448—
Zaostale obr. posojil	4.676-16
Delež pri Zadrudni zvezi	1.000—
Naložen denar	2.000—
Prehodni zneski	244-35
Gotovina koncem l. 1911	5.894-39
Skupaj	260.970-35
Pasiva.	K
Deleži	474—
Hranilne vloge s kapitalizo- vanimi obrestmi	239.754-30
Tekoči račun z zvezo	15.360—
Predplačane obresti posojil	1.403-66
Rezervni zaklad	2.489-82
Čisti dobiček	1.488-57
Skupaj	260.970-35
Denarni promet K	248.764-79
Stanje članov začetkom l. 1911	226
Pristopilo	12
Odpadlo	1
Stanje koncem l. 1911	237

Bilanca

Hranilnice in posojilnice v Borovnici,

reg. zadr. z neomejeno zavezo,
z dnem 31. decembra 1911.

Aktiva.	K
Posojila	452.334-85
Inventar premični	110-49
Inventar nepremični	11.531-28
Zaostale obresti posojil	9.961-73
Delež pri Zadrudni zvezi	1.000—
Delež pri Ljudski posojilnici	4—
Stalne vloge	2.000—
Gotovina 31. decembra 1911	2.629-43
Skupaj	479.571-78
Pasiva.	K
Deleži	1.026—
Hranilne vloge s kapitalizo- vanimi obrestmi	381.963-97
Tekoči račun z zvezo	79.110—
Predplačane obresti posojil	1.034-11
Rezervni zaklad	14.388-92
Čisti dobiček	2.048-78
Skupaj	479.571-78
Denarni promet K	493.963-85
Stanje članov začetkom l. 1911	371
Pristopilo	24
Izstopilo	8
Stanje koncem l. 1911	387